

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 1

GİRİŞ

- * Günümüz iş hayatında gözlenen temel süreçlerin; veri toplamak, plan yapmak, organize etmek, problem (sorun) çözmek, karar vermek, denetlemek, sonuçlardan gözlemlerle tekrar veri toplamak gibi ana süreçlerle sürdürüldüğünü hep biliyoruz.
- * Bu temel süreçlerin başarı ile yönetilmesi için fikir üretmeye, anlamlı ilişkileri açığa çıkarmaya, olayı yönlendiren kuvvetleri tespit etmeye, fikirlerimize değer biçerek karşılaştırma yapma tekniklerine ihtiyaç duyulur. Bu teknikler genelde üniversitelerde öğretilip, meslek ve iş hayatında kullanılmaktadır.
- * İnsanlar; **ortak akılı** ne kadar sık harekete geçirirlerse, ortak akıl o kadar hızlı ve çok fikir veya bilgi üretir. Bir konuda en iyi fikrin bulunabilmesi için elimizde, çok sayıda iyi fikir olmalıdır. İyi fikirler arasından en iyisini bulmak için bazen, fikirler arasındaki ilişki açığa çıkarılır. Bir diğer yol da, etki eden faktörlerin (kuvvetlerin) yönlerini analiz etmektir. Fikirlerle ortak akılla değer biçmek, diğer bir yöntemdir. Bu teknikler yalnız yetişkinlerin kullandığı iş hayatına özel teknikler değildir. Çağımızda ileri ülkeler, bu teknikleri beceriler halinde, öğrencilerine küçük yaşlarda öğretmekte ve eğitimde de kullanmaktadırlar. Böylece eğitimin kalitesi yükseltilirken, öğrenciler gelecekte kullanacakları düşünce teknikleri ile tanışmaktadırlar.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 2

GİRİŞ'e devam

- * Bu bölümde yetişkinlerin öğrendikleri düşünceyi ateşleyen teknikler **IRMAK** öğrencileri için beceri metodları haline getirilmiştir. Bu araçlar her öğrencinin derse katılımını sağlar, dikkatlerini konuya odaklar, düşüncelerini ateşler, bilgi işleme verimlerini artırır. Daha da iyisi teknikler eğlenceli ve kolaydır. Sınıfta her uygulandığında **takım ruhu** sınıf içini kaplar.
- * Düşünceyi ateşlemek üzere 5 basit teknik tanıtılacaktır.
 - a. Beyin fırtınası yapmak - **düşünceyi tetikler.**
 - b. İlişkiler diagramı hazırlamak - **fikirler arasında ilişkiyi kurar.**
 - c. Yöneten kuvvetler listesi yapmak - **fikirlerin analiz edilmesini sağlar.**
 - d. Değerlendirme ölçütleri koymak - **fikirlere değer biçmeyi öğretir.**
 - e. Ağırli oylamalar yapmak - **fikirler hakkında ortak akıl ile sağlıklı karar üretirir.**

Bu teknikler sınıfta **hepbirlikte** uygulandığı gibi; öğrenciler; kendi ödevleri ve projeleri için **tek başına** da aynı teknikleri başarı ile uygulayabilirler.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 3

a- Beyin Fırtınası

Amacı : **Beyin fırtınası** düşünceyi ateşler. **Ortak akılı** harekete geçirir. Bir konu etrafında topluca düşünen insanlar **takım ruhu** içine hemen girerler.

 Yanlış söylerim diye tereddüt geçiren öğrenciler, söz almakta çekingen dururlar, kendisini göstermek isteyen fakat fırsat bulamayan öğrenciler bu teknikle fikir üretme ve ifade etme sürecinin içine düşerler, içine çekilirler. Katılımcı olurlar. Tekniğin kuralı gereği; fikirleri itibar gördüğünden; ikinci tura daha istekli girerler ve cesaretleri de gittikçe artar.

 Öğrenciler, fikir ürettikçe ve fikirleri itibar gördükçe sevinirler. Özgürleşirler. Sınıflarına, arkadaşlarına, öğretmenlerine güven duyarlar.

 Beyin fırtınası yapmak için kara tahtadan başka bir şey gerekmez. Fiziksel ortamı kurmak kolay olsa da, zihinsel ortamı oluşturmak öğretmenin yaratıcılığını gerektirir.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 4

☞ **Beyin fırtınası**, kurallarına bağlı kalarak yürütülürse, etkinliği çok artar. Kurallar aşağıda sıralanmıştır.

- Her öğrencinin, katılmasına olanak tanıyın, katılım için teşvik edin.
- Beyin fırtınasında **her fikir iyi fikirdir**. Fikirleri kesinlikle değerlendirilmeyin, yargılamayın veya listeden çıkarmayın.
- Her öğrencinin, katılmasına olanak tanıyın, katılım için teşvik edin.
- Öğretmenler; konuyu canlandırmak için, zihinleri meşgul tutmak için, fikirleri fıskırtmak için; sınıfa kışkırtıcı, uyarıcı ve yaratıcı küçük sorular yöneltebilirler.
- Öğrencilerin fikirleri ile oynamayın, değişiklik yapmayın, değişiklik gerekiyorsa öğrencinin yapmasını sağlayın.
- Fikirleri, çocukların **ifade ettikleri** gibi yazın.
- Olabildiğince çok fikir alın. Fikirler bitinceye kadar bekleyin.

Tekniği : **1inci adım :** **Sınıfa bilgi verilir :** Öğrencilerinize **beyin fırtınasının** önemini, amacını ve kullanıldığı yerler hakkında açıklayıcı bilgiler verin. Tekniği niçin öğrettiğinizi anlatın.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 5

2nci adım: Beyin fırtınasının kurallarını öğretin : Kurallar aşağıda özetlenmiştir.

- Herkes katılmalıdır.
- Her fikir iyi fikirdir. Değerlendirme yapılmaz.
- Fikirler, fikri söyleyenin ifadesi ile yazılır.
- Olabildiğince çok fikir alınır.
- Fikirler bitinceye kadar, beyin fırtınası devam eder.

(Fikir fışkırması seyrekleşince, fikirler tekrara dönüşür. Artık fikirlerin tükendiği biraz sonra belli olur)

3üncü adım: Konu seçilir, soru ortaya konur ve tahtaya yazılır: Sorunun yaratıcı biçimde, güzel tertiplenmesi fırtınanın başarısını artırır. «İyi bir öğrencinin davranışlarını sayın» yerine, «başarılı bir eğitim yılı için öğrenciler neler yapmalı sayın» diye sormak belki daha çok verimli fikir çıkarır. «Bir otomobili projelendirseniz neler yapardınız.» yerine, «geleceğin otomobilinde ne gibi özellikler olacak?» diye sormak daha iyi sonuç verebilir.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 6

4üncü adım: Fikirlerin yazılması: Her öğrencinin katılımı sağlanır, öğrencinin fikri, kendi ifadesi çerçevesinde yazılır. Öğrencilerden fikirlerini, kısa ve açık bir şekilde ifade etmeleri istenir. Küçük sorular ile fikirlere berraklık getirilebilir. Daha sonra fikir tahtaya yazılır.

5inci adım: Anlayışın Berraklaştırılması: Fikirler bittikten sonra, elde edilen fikirler listesi gözden geçirilir. İyi anlaşılmayan fikirler için sahibine tekrar yönelerek fikir berraklaştırılır. Çocukların liste üzerindeki fikirlerle ilgili soru sormalarına, tartışma yapmalarına müsaade edilir. Hiçbir fikir yargılanmaz, listeden çıkarılmaz, her fikrin saygıya layık olduğu vurgulanarak beyin fırtınasının sonuçlandığı açıklanır.

Öneriler: Beyin fırtınaları mısır patlamasına benzer. İlk fikirler seyrek gelir. Ortam (mısırlar) yeteri kadar ısınınca fikirler boşalır, fışkırır. Sonra fikirlerin patlaması bitince, seyrek ve benzer fikirler gelmeye başlar.

 Bazen fikirler tıkanır. Yaratıcı sorularla fikirlerin yeni bir sağanak halinde gelmesi sağlanabilir.

 Beyin fırtınalarını öğrencilerin de yönetmelerine izin verilmeli hatta teşvik etmelidir.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 7

b- İlişkiler Diyagramı Hazırlamak

- Amacı:** **İlişki diyagramı hazırlama** tekniği basit bir tekniktir. Fakat fikirleri daha kuvvetli kılar. Fikirle toplu bir anlayış getirir. Aralarındaki ilişkiyi - bağı açığa çıkarır.
- İlişkiler diyagramı dağınık olarak elde bulunan fikirlere uygulanır. Veya bir beyin fırtınası ile elde edilmiş fikirler listesine uygulanarak fikirlerin değerleri artırılır.
- İlişkiler diyagramı oluşturma tekniği basitçe birbirleri ile ilintili fikirleri anlamlı başlıklar altında toplama tekniği olarak tarif edilebilir.
- Çok yaratıcı bir süreçtir. Öğrencilere zevk verir. Tartışma yaratır. Sınıfta topluca uygulandığında ortak anlayışı oluşturduğu için **takım ruhu** oluşturmaya yardımcı olur.
- Beyin fırtınasına göre daha sakin bir düşünce sürecidir. Beynin her iki lobunu aynı anda kullandıran bir tekniktir. Sağ taraf fikir üretir, sol taraf analiz ederek organize eder.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 8

Tekniği:

1inci adım: Sınıfa bilgi verilir: Amacı ve süreci, istenen sonucu sınıfa açıklayın. Tekniğin faydaları ve kullanıldığı yerler hakkında bilgi verin.

2nci adım: Bir beyin fırtınası sonucu elde edilmiş listeyi alın ve toplu bir konu başlığı tesbiti için sınıfı tartıştırın: Bazen konu başlığı beyin fırtınasını başlatan sorunun aynısı olabilir. Bazen beyin fırtınasının genel sonuçlarına göre daha güzel ifade edilen **yeni** bir başlık da olabilir.

3üncü adım: İliintili fikirleri yanyana veya alt-alta toplattırın: Bu iş için bir öğrenci görevlendirin. Kesinlikle hep bir ağızdan konuşma olmasına müsaade etmeyin (*sınıf içi Temel Kuralları ve iyi dinleme tekniğini hatırlatın*). Herkesin odaklanarak düşünmesini tavsiye edin. Herkesin defterinde öneri listeler oluşturmasını sağlayın. Sonra tahtadaki öğrenciye grupları kendi görüşüne göre oluşturmasını söyleyin. Gruplama bitince öğrencilere fikirlerini sorun. Tartıştırın. Herkesin ortaya çıkan gruplamadan ve mevcut ilişkilerden, hoşnut oluncaya kadar listenin değiştirilmesine müsaade edin.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 9

4üncü adım: Öğrencilerinize ilinti gruplarını gözden geçirtin: İlintilerde ortak bir görüşün olduğunu, en iyi gruplamanın eldeki liste olduğunu konusunda sınıftaki fikir birliğini kontrol edin. Sessiz kalan öğrencileri özellikle konuşturun. Liste hakkında görüşlerini alın.

5inci adım: Başlıkların Yaratılması: Her grup fikir için, en uygun başlıkları sınıfa sorarak önerileri tahtaya listelettirin. En iyilerini seçmek için bir süreç tanıyın. Sınıf en anlamlı başlıkta karar kıldığında, sınıfı kutlayın. Eğlenin. Son listeyi meslektaşlarınızla paylaşın.

- Öneriler :**
- 👉 Öğrencilerinizin **son listeyi** diğer sınıflarla ve velileri ile paylaşmasını önerin.
 - 👉 Bazı yaratıcı beyin fırtınalarının sonuçlarını diğer sınıfların da görmesi için sergileyin. Öğrencileriniz sınıfın **ortak üretiminin** sergilenmesinden çok memnun olacaklardır.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 10

b- İlişkiler Diyagramı Hazırlamak - Örnek

ÖRNEK BİR BEYİN FIRTINASI SONUCU

CANLI VARLIKLAR

→ Fil	→ Köpekler	→ Çiçekler	→ Ağaçlar
→ Yağ	→ Lahana	→ Kürk	→ Solucanlar
→ Kemik	→ Çekirge	→ Vitamin	→ Havuç
→ Balıklar	→ Balık Pulları	→ Fare	→ Tavşan
→ Örümcek	→ Sümüklü Böcek	→ Protein	→ Tırnak
→ Ot	→ Kereviz	→ Kurbağa	→ Saç Kılı

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 11

b- İlişkiler Diyagramı Hazırlamak - Örnek

CANLI VARLIKLAR

- Fil
- Kurbağa
- Balıklar
- Örümcek
- Köpekler
- Sümüklü Böcek
- Fare
- Solucanlar
- Tavşan
- Çekirge
- Lahana
- Çiçek
- Ot
- Ağaçlar
- Havuç
- Havuç
- Yağ
- Vitamin
- Protein
- Tırnak
- Kürk
- Balık Pulları
- Kemik
- Saç Kılı

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 12

b- İlişkiler Diyagramı Hazırlamak - Örnek

CANLI ORGANİZMALAR			
Havyanlar	Bitkiler	Canlıların Parçaları	Canlı Organizmalar İçin Yiyecekler
→ Filler	→ Ağaçlar	→ Kürk	→ Yağ
→ Köpekler	→ Çiçekler	→ Balık Pulları	→ Vitamin
→ Tavşanlar	→ Kereviz	→ Tırnak	→ Protein
→ Fareler	→ Lahana	→ Saç Kılı	
→ Sümüklü Böcekler	→ Havuç	→ Kemik	
→ Solucanlar	→ Ot		
→ Çekirgeler			
→ Örümcekler			
→ Balıklar			
→ Kurbağalar			

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 13

c- Yöneten Kuvvetler Listesi Yapmak

(Hedefe Ulaşmayı *destekleyen* ve *önleyen* kuvvetleri belirlemek)

Amacı: Bu teknik, olayı yöneten *kuvvetler alanını* analiz etme tekniğidir. Kuvvet alanı analizi yapmak öğrencilere hedefe giden yolda nelerle boğuşması gerektiği konusunda bir *bilinç* yaratır. Karar verirken *gerçekçi* olmayı sağlar.

 Yöneten kuvvetleri listelemek, bir yandan *destekleyen*, bir diğer yandan *engelleyen* kuvvetleri saptamaktır. Çocuklar tartışarak yöneten kuvvetleri sözlere döktükçe ve sıraladıkça, hedefe ulaşma süresi ve süreci hakkında gerçekçi bir resim elde ederler.

 Öğrencilerinize hakiki dünyanın ve tabiat olaylarının; bir çok destekleyen kuvvetler ile engelleyen kuvvetlerin etkisi altında olduğunu ve olayların bu güçlerin bileşkelerine göre oluştuğunu vurgulayın.

Tekniği : *1inci adım:* Sınıfa bilgi verilir: Öğrencilere bu tekniğin, ne işe yarayacağı hakkında bilgi verilir.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 14

- 2nci adım:** Yöneten Kuvvetler Listesi için hazırlanacak format tanıtılır: Format basit bir çizelgedir. **Konu** çizelgenin tepesine açık ve net bir ifade ile yazılır. Konunun altı çizilir. Çizelge alanı düşey bir çizgi ile ikiye bölünür. Sol alanın üstüne **hedefe ulaşmayı destekleyen kuvvetler** sağ tarafında da **engelleyen kuvvetler** yazılır. Format hazırdır(Örneği inceleyiniz).
- 3üncü adım:** Destekleyen ve Engelleyen Kuvvetler Saptanır: Öğrencilere hedef konuya ulaşmayı **destekleyen** ve **engelleyen** kuvvetlerin neler olduğunu sorun. Tartışarak bulduğunuz kuvvetleri uygun yerlere yazın. Öneriler tükeninceye kadar beyin fırtınası tekniğine uygun olarak bekleyin.
- 4üncü adım:** Listelenen Kuvvetleri Gözden Geçirin, Kontrol Edin: Kuvvetler listesi üzerinde tartışma açın, çocukların kuvvetleri teker teker gözden geçirmesini ve doğru alanda olup olmadığını kontrol etmelerini sağlayın. Gereğinde kuvvetler arasında ilişki varsa onu tespit edin. İlişkili kuvvetleri alt alta yazdırın.
- 5nci adım:** Yöneten Kuvvetler Listesini Paylaşın: Sınıfın bu güzel analizini, diğer sınıflarla - velilerle paylaşmasını önerin. Çocuklarınızı güzel bir analiz yaptıkları için kutlayın. Eğlenin.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 15

Öneriler:

- 👉 Yöneten kuvvetler listesindeki kuvvetlerle ilgili bir analizi, arkasından hemen yapılacak bir **beyin fırtınası**, çok etkili kılar. Böyle bir beyin fırtınası iki aşamalı olmalıdır. 1. Destekleyen kuvvetler nasıl güçlendirilir? 2. Engelleyen kuvvetler nasıl azaltılır? Beyin fırtınası sonuçları daha sonra bir **eylem planına** dönüştürülür (Gelecek seminerde anlatılacak.)
- 👉 Öğrencilerinize, ev ödevi olarak bazı konular verin ve evde tekniğin uygulanmasını sağlayın ve velileri ile paylaşmalarını önerin.
- 👉 Bazı öneri konular :
 - 👉 Sınıfımızın aylık bir gazete yayınlaması
 - 👉 Ödevlerin zamanında bitirilmesi
 - 👉 Sınıfa zamanında girilmesi
 - 👉 Kütüphaneden daha çok faydalanma
 - 👉 Sınıfımız öğrencisi xxx okulumuzu nasıl temsil eder duruma gelir.
 - 👉 Sınıf içini temiz ve düzenli tutmak.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 16

c- Yöneten Kuvvetler Listesi Yapmak - Örnek

1inci Adım

Ev Ödevlerinin Zamanında Bitirilmesi

Destekleyen Kuvvetler

- ☞ Temel Kurallara bağlılık
- ☞ Derslerde başarılı olma isteği
- ☞ Ödev için yeterli zaman ayırma
- ☞ Ödevi geç saatlere bırakmama
- ☞ Günü planlama
- ☞ Uygun zamanda yeteri kadar zaman ayırma.

Engelleyen Kuvvetler

- ☞ Eve geç gitme
- ☞ Evde oyuna dalma
- ☞ Evde kardeşinin ödevine yardım etme
- ☞ Televizyon seyretme
- ☞ Okul dönüşü dışarda çok kalıp, oynayıp, yorulma
- ☞ Ev ödevini unutma
- ☞ Ev ödevini iyi anlayamama
- ☞ Eve gelen misafirlerle gereksiz yere meşgul olma

(1inci Aşama)

Ev Ödevlerinin Zamanında Bitirilmesi

Destekleyen Kuvvetler

- ☞ Günü planlama
- ☞ Ödev için yeterli zamanı uygun zamanda ayırma
- ☞ Derslerde başarılı olma isteği
- ☞ Temel kurallarımıza bağlılık

Engelleyen Kuvvetler

- ☞ Ev ödevini unutma
- ☞ Ev ödevini iyi anlamama
- ☞ Okul dönüşü dışarda çok kalıp, oynayıp, zaman kaybetme ve yorulma
- ☞ Evde oyuna dalma
- ☞ Televizyon seyretme ve arkadaşlarla lüzumsuz telefon konuşmaları yapma
- ☞ Evde kardeşin ödevine yardım etme
- ☞ Eve gelen misafirlerle gereksiz yere meşgul olma.

(2nci Aşama)

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 17

d- Değerlendirme Ölçütleri Listesi Yapmak

- Amacı:** Ortaya çok sayıda fikirler çıkınca, en iyi fikri seçmek için öğrenciler zorlanır. Böyle bir aşamada fikirler ile ilgili bir **değerlendirme ölçütleri listesi** hazırlatmak fayda sağlar. Fikirlerin **ölçütlere uyumunun** fikirlere değer kazandırdığı öğrencilere anlatılmalıdır.
- Böyle bir süreç, karar için çok önemlidir. Öğrencilere sürecin faydaları anlatılmalıdır.
- Bazı ölçütler, öğretmen tarafından **kesin ölçütler** başlığı altında konabilir. Fikrin seçiminde bu **kesin ölçütlere** uymayan fikirler olabilir. (Kesin ölçütleri öğretmenler koyar diye bir kaide yok. Unutmayın)
- Değerlendirme ölçütleri listesi yapma süreci **düşünceye dayalı** karar verilmesi için ilk adımdır.
- Tekniğin tanımı basittir. Fakat uygulanmasında başarı elde etmek kolay değildir. Uygulama alıştırmaları her fırsatta yapılmalıdır. Böylece beceri pekişir.
- Fikirleri **değerlendirme ölçütleri listesi yapmak**, aslında beyin fırtınası tekniğine dayanır. Prensipleri benzerdir.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 18

Tekniği : **1inci adım:** **Sınıfa bilgi verilir:** Öğrencilerinize bu tekniği neden öğrettiğinizi ne işe yaradığını, sağlayacağı faydaları açıkca anlatın.

2nci adım: **Değerlendirme ölçütleri listesi ile ilgili beyin fırtınasını yapın:**
Bunun için ölçütlerin önce iki grupta toplamak gerektiği hakkında bilgi verin.

1inci Grup ölçütler : **Zorunlu** ölçütler (olmazsa olmaz)
2inci Grup ölçütler : **Gerekli** ölçütler

Gerekliyorsa zorunlu ölçütleri siz koyun. Gerekmiyorsa beyin fırtınasına açın. Beyin fırtınası **zorunlu** ve **gerekli** ölçütler olmak üzere iki grup için aynı anda yürütülebilir. Veya zorunlu ölçütler önce tesbit edilir, sonra gerekli ölçütler üzerinde beyin fırtınası yapılabilir. Her beyin fırtınasında olduğu gibi **ölçütlerle ilgili konu açık net bir biçimde soru haline getirilir ve tahtaya başlık olarak konulur.** Süreç beyin fırtınası (3-a bölümünde verilen) tekniği ile yürütülür ve sonuçlandırılır.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 19

3üncü adım: Ölçütler listesini gözden geçirin ve son şekline getirin: Öğrencilerinizden listeyi son defa gözden geçirmelerini, tekrarları yok etmelerini, benzer ölçütleri birleştirmelerini isteyin. Ayrıca değerlendirme listesini **zorunlu ölçütler** ve **gerekli diğer ölçütler** diye ikiye bölerek sonuçlandırmalarını sağlayın.

4üncü adım: Öğrencilerinize uygulama yaptırın: Uygulamalar, ölçüt oluşturma konusunda, öğrencilerinizin becerilerini pekiştirir. Liste, tekniğine uygun olarak hazırlanınca, **kararlara** uygulattırılır. Bu yolla elde edilen kararları kutlayın. Eğlenin.

Öneriler: **Zorunlu ölçütler**, genellikle kaynak anlamındaki ölçütlerdir. (Bütçe kısıtı, zaman kısıtı, malzeme kısıtı gibi). Hatırlayın! Biz yaratıcı düşünceyi en az kaynakla en çok verim sağlayan fikir olarak tarif ettik. Öğrencilerinizi yaratıcılığa sürükleyin.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 20

e- Ağırlıklı Oylama Yapmak

Amacı: Beyin fırtınaları bir dizi fikri ortaya koyar, fakat hangisinin en değerli olduğunu belirlemek ve karar vermek için **değerlendirme ölçütleri listesi** yapmak yardımcı bir tekniktir, son karar süreci değildir. **Ağırlıklı oylama yapmak** son karar süreci olabilir.

 Değerlendirme ölçütleri listesindeki **zorunlu ölçütler**, beyin fırtınası listesindeki bir kısım fikirleri eleyebilir. Hala geride bir grup fikir vardır. Öğrencilerin en değerli fikri seçmeleri için **ağırlı oylama yapmaları**, çocukları yeni bir düşünce sürecine sokar. **Ortak akıl** harekete geçer ve burada anlatılan teknikle karar verildiğinde, hemen hemen herkesin sonuçtan memnun kaldığı gözlenecektir. Bu teknik sınıfta **kazan-kaybet** pozisyonundan **kazan-kazan** durumunu sağlayarak her öğrenciyi mutlu kılar. Çünkü her öğrenci eşit ağırlıkta oy verecektir. Üstelik düşünerek verecektir. Herkes katılır. Herkes kazanır.

Tekniği : **1inci adım: Sınıfa bilgi verilir:** Her zamanki gibi teknik açıklanır. Tekniğin amacı anlatılır. Sonuçta ne elde edileceği açıklanır. Tekniğin yararı ve demokratikliği konusunda her öğrencide berrak ve net bir fikir oluşması sağlanır.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 21

2nci adım: *Oylanacak Fikirler Listesini Asın:*

3üncü adım: *Ağırlık Puanı tesbit Edin:* Bu konuda öğrencilerle birlikte bir ağırlık puana karar verilir. Genelde ağırlıklı oylama eleman sayısının 3'te biri için yapılır. (Örnek: tahtada oylanacak fikir adedi 12 tane ise $12/3=4$ oy seçilir). Bazen oylanacak eleman sayısına bakılmaksızın 10'lu puan veya 5'li puan kullanılır. İlk sistemde (4 oy sistemi) öğrenci ilk seçeneğine 4 puan, ikinci seçeneğine 3 puan, üçüncü seçeneğine 2 puan, son ve dördüncü seçeneğine 1 puan verir. 5'li veya 10'lu sistemde, öğrenciden 5 puanını veya 10 puanını dilediği gibi dağıtması istenir. Öğrenci isterse bir tek seçeneğe 5 (veya 10) puan verir. Veya iki seçeneğe 2 (2) veya 3 (8 puan) verebilir veya 5 seçeneğe (10 Seçeneğe) 1'er puan dağıtır.

4üncü adım: *Her fikrin aldığı ağırlıklı oylar sayılır:* Her fikrin aldığı oylar toplanır. Tahtaya fikirler oyların en çoğunu alandan başlayarak aza doğru sıralanır. Böylece nihai karara hazır yeni bir liste elde edilir.

5inci adım: *Sonuçlar Tartışılır:* Yeni liste sıralaması tartışmaya açılır. Sınıfın karar birliği içinde olduğu gözlenir. Bu güzel karardan ve çocukların tekniği başarı ile uygulamalarından dolayı kutlama yapılır. Liste elde edilince; çocukların içlerinde duyacakları sevinci paylaşın ve eğlenin.

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 22

- Öneriler:**
- ☞ Sınıfta her beyin fırtınasından sonra değerlendirme ölçütleri listesi yapılması beyin fırtınası sonuçları üzerinde oluşan **bilinci** pekiştirecektir.
 - ☞ Daha sonra zorunlu ölçütlere uymayan fikirlerin elenmesi ile listenin daral-tılması, faydalı olur ve karar sürecine geçmeyi kolaylaştırır. Karar süreci de böylece kısaltılır.
 - ☞ Sınıfta 3,4,5,10 puan ağırlığı ile çeşitli oylama denemeleri yapılarak fikir sayısının azlığı ve çokluğu ile nasıl daha sıhhatli sonuçların alınacağı konusunda sınıf içi bir pratik ve görüş oluşturmak mümkündür.
 - ☞ Öğrenciler bu tekniği öğrendiklerinde sık sık sınıfta uygulamaktan zevk alacaklar ve eğleneceklerdir.

*(Ağırlıklı oylama yapmanın öğretmene sağladığı faydalar nelerdir?)
(5 dakikalık bir beyin fırtınası)
(Dengeli, ihtiyatlı veya hedefe amaca yönelen)*

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 23

Değerlendirme Ölçütleri Listesi Yapmak - Örnek

Sınıf İçi Temel Kurallar

A - Sınıf için

- ☞ Derse zamanında girip çıkarız.
- ☞ Söz hakkı olarak konuşuruz.
- ☞☞ Söz sırası almadan konuşmam.
- ☞☞ Konuşanı dikkatle dinlerim.
- ☞☞ Söz sırası almadan konuşmam. Konuşanı dinlerim
- ☞ Öğretmenimizi ve arkadaşlarımızı dinleriz.
- ☞ Araç gereçleri önceden hazırlar, düzenli kullanırız.
- ☞ Başkalarının eşyalarını izin alarak kullanırız.
- ☞ Ödevin bir sorumluluk olduğunu biliriz zamanında ve düzenli yaparız.
- ☞☞ Kendime yapılmasını istemediğim hiç bir davranışta bulunmam.
- ☞ Arkadaşlarımıza ve kendimize fiziksel zarar vermeyiz.
- ☞☞ Sınıfa zamanında hazırlı gelirim.
- ☞☞ Ev ödevlerine sorumluyum. Zamanında ve en iyi şekilde hazırlanırım.
- ☞☞ Sınıfımızı temizliğinden düzeninden sorumluyum.
- ☞☞ Sınıfımızın başarısından sorumluyum.
- ☞☞ Sözlerim; her zaman; düşünce ve davranışlarıma uygundur.
- ☞☞ Sınıflardaki elektrik ve mekanik düzenekleri dikkatli ve bana öğretilen biçimde kullanırım.

B - Laboratuvar-Bilgisayar Odası Temel Kuralları

- ☞ Sıralı düzenli ve sesiz gireriz.
- ☞ Belirlenen yerimize otururuz.
- ☞ Musluklarla oynamayız - Stor perdelerle oynamayız.
- ☞ Elektrik üniteleri ile oynamayız.
- ☞ Laboratuvardaki kimyasal maddelere dokunmayız, koklamayız ve tatmayız.
- ☞ Deney malzemelerini dolaplara yerleştirdikten, masaları temizledikten sonra laboratuvardan düzen içinde ayrılırız.
- ☞☞ Bilgisayarları, ders aletlerini, deney malzemelerini dikkatli, verimli ve bana öğretilen biçimde kullanırım.

Değerlendirme Ölçütleri

- ☞ **Sınıf ve Laboratuvar/Bilgisayar Odaları için geçerli ortak bir liste olmalı.**
- ☞ **En az 7 en çok 10 temel kural konulmalı.**
- ☞ **Dur-yapma tipi yasaklar yerine öğrencilerin evrensel değerlere önem vermesini sağlayan temel kurallara öncelik verilmeli.**

“Öğrenmeyi Öğretmek, Bilgi İşlemeyi Öğretmektir.”

3. DÜŞÜNME SÜRECİNİ BAŞLATMAK (Ateşlemek) - 24

Değerlendirme Ölçütleri Listesi Yapmak - Örnek (2inci Aşama)

Ağırlıklı Oylama Yapmak - Örnek

Sınıfımızın (Laboratuvar-Bilgisayar Sınıfları dahil) Temel Kuralları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☞ Söz sırası almadan konuşmam										
☞ Konuşanı dikkatle dinlerim.										
☞ Sınıfa zamanında ve düzen içinde gelirim.										
☞ Ev ödevlerine sorumluyum. Zamanında ve en iyi şekilde hazırlanırım.										
☞ Kendime yapılmasını istemediğim hiç bir davranışta bulunmam										
☞ Sınıfın başarısından sorumluyum.										
☞ Sınıfın düzeninden ve temizliğinden sorumluyum.										
☞ Sözlerim; her zaman; düşünce ve davranışlarıma uygundur.										
☞ Sınıflardaki elektrik ve mekanik düzenekleri dikkatli ve bana öğretilen biçimde kullanırım.										
☞ Bilgisayarları, ders aletlerini, deney malzemelerini dikkatli, verimli ve bana öğretilen biçimde kullanırım.										
TOPLAM										